

TOPLUM SAĞLIĞI MERKEZLERİ KURULMASI VE ÇALIŞTIRILMASINA DAİR
27.01.2010 TARİHLİ YÖNERGE
ve YARGI KARARI

Türk Tabipleri Birliği tarafından; Aile hekimliğinin uygulandığı yerlerde kurulan toplum sağlığı merkezlerine ilişkin düzenlemelerin yer aldığı Yönerge yargıya taşınmıştı. Danıştay 10. Dairesi;

Yönergenin 25. Maddesini 2. fıkrasında yer alan

İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri

Madde 25- (2) *İlgili mevzuata uygun olarak ortak sağlık ve güvenlik birimi kurabilir ve/veya ihtiyacı olan personeli hizmet satın alma yöntemiyle temin edebilir.*

34. Maddenin 2. fıkrasının (ğ) bendinde yer alan

Hekimin görevleri

Madde 34- (2) *ğ) Gereken hallerde iş sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerini yürütür.*

Yönerge'nin geçici 1. Maddesinde yer alan

Geçici Madde 1- *Aile hekimliği uygulamasına geçen illerdeki sağlık evi, ana çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezleri, dispanserler ve diğer benzer birinci basamak sağlık kurum ve kuruluşları ile birimleri ile halk sağlığı laboratuvarları personeliyle birlikte **toplum sağlığı merkezlerine bağlı birer birim olarak çalışırlar.** Kapatılan sağlık birimlerinin kadroları, faaliyet alanındaki toplum sağlığı merkezinin kadrosuna aktarılır. Bu kadroların ilave edilmesiyle toplum sağlığı merkezlerinin standart kadrolarının aşılması halinde standart fazlası personel Sağlık Bakanlığı Atama ve Nakil Yönetmeliği hükümlerine göre diğer sağlık kurum ve kuruluşlarına atanır.*

düzenlemeleri hakkında,

*"...5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen hususların, aynı madde uyarınca **Yönetmelikle düzenlenmesi gerektiği** dikkate alındığında, dava konusu Yönergenin dayanağının doğrudan sözü edilen Yasa maddesi olmasına ve bu maddede belirtilen hususların dava konusu Yönerge ile düzenlenmesine hukuki olanak bulunmamaktadır.*

Yönergenin çıkarıldığı tarihte yürürlükte bulunan ve 15.8.2009 tarih ve 27320 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan işyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelikte, Toplum Sağlığı Merkezlerinin işyeri ortak sağlık ve güvenlik birimi kurabilmelerine olanak veren bir kural yer almamıştır...."

...26.10.1994 tarih ve 22093 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sağlık Bakanlığı Taşra Teşkilatı Yatak ve Kadro Standartları Yönetmeliğinde, 15.5.2008 tarih ve 26877 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile yapılan değişiklikle Toplum Sağlığı Merkezi tanımlanmış, ancak Yönetmeliğe aykırı olarak dava konusu Yönerge ile Toplum Sağlığı Merkezlerinin tanımı genişletilmiştir...."

gerekçeleriyle yürütmenin durdurulmasına karar verdi.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

Bilindiği gibi “normlar hiyerarşisi” gereğince; sıralamada daha altta bulunan normun, daha üstte bulunan normlara uygun olması zorunludur. Bu çerçevede Yönergelerin de, daha üst normlara (varsa Yönetmelik, Tüzük, Kanun, KHK(...)) uygun olması gerekir.

Mahkeme bu çerçevede değerlendirme yapmış ve Yönetmelik ile düzenlenmesi gereken bir alanın, daha alt düzenleyici işlem olan Yönerge ile düzenlenmesini hukuka aykırı bulmuştur.

Keza Toplum Sağlığı Merkezi tanımının ilgili Yönetmeliğe aykırı olarak genişletilmesi, alt düzenleyici işlem olan Yönerge ile merkeze ve çalışanlarına “yeni” görevler yüklenmesinin mümkün olmayacağının altını çizmiştir.

Kararın işyeri hekimliği hizmetlerine ilişkin kısmı yönünden de; ilgili Yönetmelikte yer almayan bir yetkinin (*Toplum Sağlığı Merkezlerinin işyeri ortak sağlık ve güvenlik birimi kurabilmesi*) alt düzenleyici işlem olan Yönerge ile düzenlenmesini hukuka aykırı bulmuştur.

Oysa bu ihlal ile; son aylarda sıklıkla karşılaşıyoruz. (Aile Hekimliği Pilot Kanunu halen yürürlükteyken, “pilot olmayan” Yönetmeliklerin ardı ardına yürürlüğe girmesi örneğinde de olduğu gibi) Sağlık Bakanlığı; “normlar hiyerarşisi” düzenlemesini tersten uygulamakta; önce Yönergeleri, Yönetmelikleri, en son olarak da Yasaları yürürlüğe sokmaktadır. Bu düzenlemelerin her defasında yargıdan dönmesini ise ya dikkate almamakta ya da önemsememektedir.

Nitekim dava konusu yapılan bu Yönergeden sonra işyeri hekimliği alanında Yönetmelik değişikliğine gidilmiştir. 27 Kasım 2010 tarihli Yönetmelik ile¹; TSM’lerin de işyeri hekimliği hizmeti sunmak üzere yetkilendirilebileceği; İl Sağlık Müdürlüğü ile işveren arasında sözleşme yapılarak, işyeri hekimi görevlendirileceği düzenlenmiştir. Pek çok yönüyle hukuka aykırı olan bu düzenleme ile ilgili değerlendirme yazıları, web sitesinin “güncel hukuk” sayfalarında² yer almaktadır. Söz konusu düzenlemelerin tamamı yargıya da taşınmıştır.

Bilginize sunulur. 25.01.2011

**İstanbul Tabip Odası
Hukuk Bürosu**

¹ İşyeri Hekimlerinin Görev, Yetki ve Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik

²<http://www.istabip.org.tr/index.php/huk/guencel-hukuk/1732-27-kasm-tarihinde-yueruerluue-giren-yeri-hekimlerinin-goerev-yetki-sorumluluk-ve-eitimleri-hakknda-yoenetmelik.html>

